

Kırşehir Mebusu Rifat Özdeş ve 8 arkadaşının, Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahısların şehit, dul ve yetimlerinin de şehit dul ve yetimi sayılmasına ve bu şehitlerin ailelerine tazminat verilmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/517)

11. IV. 1953

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahısların şehit, dul ve yetimlerinin de şehit dul ve yetimi sayılmalarına ve bu şehitlerin ailelerine tazminat verilmesine dair kanun teklifimizin esbabı mucibesi ve teklif metni ilişik olarak sunulmuştur.

Muktezasının ifası saygı ile rica olunur.

Kırşehir Mebusu

R. Özdeş

Samsun Mebusu

M. Özkefeli

Manisa Mebusu

A. Karaosmanoğlu

Tokad Mebusu

S. Ataç

İzmir Mebusu

S. Giz

İzmir Mebusu

P. Arat

Tokad Mebusu

M. Önal

Rize Mebusu

M. Mete

Kırşehir Mebusu

E. Kaman

Esbabı mucib lâyihası

Dumlupınar denizaltı gemimiz 13 - 26 Mart 1953 tarihleri arasında NATO randevu tatbikatlarında Akdeniz ve Ege denizinde muvaffakiyetle hizmet gördükten sonra yurda dönmüş ve mütaakiben 1 Nisan 1953 tarihinde tekrar ikinci bir NATO tatbikatı olan Mavideniz manevrelerinde Amerikan 6. filosiyle birlikte Ege denizinde müştereken vazife almıştı. Bu manevrada sürekli olarak su altında 24 saat kalmış ve mühteif hücum talimleri yapmıştı. Harb şartları içinde geçen bu manevrada temayüz eden gemimiz 4 Nisan 1953 tarihinde üssüne dönmek üzere Çanakkale boğazından geçmekte iken Naara burnu açıklarında gece yarısından sonra İsveç bandıralı Naboland adındaki şilebin âni sadmesine mâruz kalarak batmış ve ancak köprü üstünde vazifeli olan personelden beşi kurtularak 7 subay, 35 astsubay ve 39 erimiz maalesef şehit olmuşlardır.

Bu feci kaza dolayısıyla canlarını vermiş olan şehitlerimiz 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri muvacehesinde şehit sayılmamakta ve dul ve yetimleri 5957 sayılı Kanunun 5 nci maddesi hükmünden de istifade edememektedirler. Halbuki tamamen harb şartları içinde geçen bir tatbikattan dönerken hiçbir sunutaksirleri olmadığı halde bir faciaya kurban giden bu personelimizi şehit saymamak aziz ruhlarını inciteceği gibi geride Türk Milletine emanet ettikleri dul ve yetimlerini de mânen ve maddeten üzüntüye garkedecektir. Esasen, bu evlâtlarımız bir denizaltı gemisinde mahsur kalarak ve mesleklerinin hususiyeti bakımından bu feci âkıbete uğramış olduklarından hâdisenin normal şartlar içinde mütalâasına imkân bulunmadığı gibi şehit sayılmamaları halî, memleket ve vatan uğrunda canlarını her an fedaya hazır olan diğer denizaltıcı personelimiz ve aileleri üzerinde moral bakımından aksi tesirler yaratacaktır. Bilâkis bu personel hakkında esasen erişmiş buldukları şehitlik pâyesinin bir kanunla perçinlenmesi istikballerinin garanti edilmesi dolayısıyla diğer personelin vazifeye olan şevk, heves ve bağlılıklarını artıracaktır. Bu sebeple Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahısların dul ve yetimlerinin de

şehit dul ve yetimi sayılmaları ve bunlara 5434 sayılı T. C. Emekli Kanununun 69 ncu maddesi gereğince ve aynı kanununun 64 ncü maddesine göre birinci derece üzerinden hesaplanacak harb mâlûllüğü zammı ile birlikte dul ve yetim muhassasatı ve diğer kanunlarda mevcut sair şehit dul ve yetim haklarının verileceği belirtilerek ayrıca 5957 sayılı denizaltıcı ve dalgıçlara verilecek (7 500) liralık tazminatın bunlara da verilmesini temin edecek olan ilişik kanun lâyihası hazırlanarak takdim olunmuştur.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 2/517

Karar No. 51

14. IV. 1953

Yüksek Reisliğe

Kırşehir Mebusu Rifat Özdeş ve 8 arkadaşı'nın, Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahısların şehit, dul ve yetimlerinin de şehit dul ve yetimi sayılmaları hakkındaki kanun teklifi, teklif sahibi Kırşehir Mebusu Rifat Özdeş ve Maliye Vekâleti temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Müzakere neticesinde adı geçen denizaltı gemisinde ölen askerî şahısların şehit, dul ve yetimlerinin de şehit dul ve yetimi sayılarak bunların gerek T. C. Emekli Sandığı Kanununun bu husustaki hükümlerinden, gerekse 5957 sayılı Kanununun 5 nci maddesi ve Tütün İkramesi Kanunu hükümlerinden faydalanmaları için hazırlandığı anlaşılan kanun teklifi ittifakla kabul edilmiştir.

Kanun teklifinin 1 nci maddesi maksadı karşılamakta ve 5957 sayılı Denizaltıcı ve Dalgıçlara Verilecek Tazminat Kanununun 5 nci maddesi Dumlupınar şehit dul ve yetimlerine de tazminat verilmesini sağlayacağı ve 5434 sayılı

Kanununun 64 ve 69 ncu maddelerinden de bunların faydalanmaları gerektiği cihetle 2 nci madde metinden çıkarıldı. Diğer taraftan hâdisenin vukuu tarihinden itibaren hak sağlamak maksadiyle 1 nci maddenin sonuna (ve haklarında bu tarihten itibaren şehit dul ve yetimi hükümleri uygulanır.) ibaresi ilâve edildi. Olayın ehemmiyet ve müstaceliyetine binaen öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin Umumi Heyete arzı komisyonca karar altına alındı.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Maliye Komisyonu

Reisi

Rize

I. Akçal

Bu Raprun Kâtibi

Kocaeli

E. Alican

Mardin

A. Kalav

Sözcü

Siird

M. D. Süalp

Erzurum

S. Erduman

Yozgad

F. Nizamoğlu

Yozgad

H. Tathoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 2/517

Karar No. 73

15 . IV . 1953

Yüksek Reisliğe

Kırşehir Mebusu Rifat Özdeş ve 8 arkadaşının, Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askeri şahısların şehit, dul ve yetimlerinin de şehit, dul ve yetimi sayılmasına ve bu şehitlerin ailelerine tazminat verilmesine dair kanun teklifi Maliye Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla teklif sahibi, Millî Savunma ve Maliye Vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifi; 4 . IV . 1953 tarihinde Çanakkale Boğazı Naara burnunda batmış olan Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askeri şahısların şehit, dul ve yetimlerinin de şehit, dul ve yetimi sayılmasını ve haklarında şehit, dul ve yetimi hükümlerinin uygulanmasını istihdaf etmektedir.

Kanun teklifi üzerinde komisyonumuzda ce-reyan eden müzakerattan ve Vekâletler mümessillerinden alınan mütemmim malûmattan sonra Maliye Komisyonunun hazırladığı metin görüşmeye esas tutulmuş ve birinci maddeden, batan denizaltının mahalli ve ölenlerin askeri olsun sivil olsun umumiyetle şehit sayılmasını temin için «askeri şahısların» ibaresinin çıkarılması ve lâyiha başlığının birinci maddeye göre değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Milletimizi derin teessürlere sevkeden bu ve bu gibi hâdiselerde canlarını kaybedenlerin şe-

hit, dul ve yetimlerinin de şehit, dul ve yetimi sayılması hususu kanunlarımızda mehkûl olup her hâdise için bir kanun tedvin etmek lüzum ve zaruretinde bulunduğu bu vesile ile de te-kerrür etmiş olduğundan bu noksanlığı telâfi edecek bir hükmün tedvini lüzumu komisyonumuzca Hükümetten temenniye şayan görülmüştür.

Yürürlük maddeleri şeklen değiştirilmek suretiyle kabul olunan kanun teklifi öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Reis

Bursa

K. Yılmaz

Kâtip

Sivas

H. İmre

İstanbul

E. Adakan

İzmir

B. Bilgin

Kırşehir

R. Özdeş

Siird

B. Erden

Bu Rapor Sözcüsü

Seyhan

S. Barı

Elâzığ

Ö. F. Savaş

İstanbul

F. Sayımer

Kırklareli

Ş. Bahay

Ordu

R. Aksoy

Trabzon

S. F. Kalaycıoğlu

**KIRŞEHİR MEBUSU RİFAT
ÖZDEŞ VE 8 ARKADAŞININ
TEKLİFİ**

Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahısların şehit, dul, ve yetimlerinin de şehit dul ve yetimi sayılmasına ve bu şehitlerin ailelerine tazminat verilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 4 Nisan 1953 tarihinde Çanakkale Boğazi Naara Burnunda batmış olan Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahıslar şehit, dul ve yetimleri de şehit dul ve yetimi sayılırlar.

MADDE 2. — Bunlara şehadet gününü takip eden aydan itibaren 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 69 ncu maddesi D fıkrası gereğince ve aynı kanunun 64 ncu maddesine göre birinci derece üzerinden hesaplanacak harb mâlûllüğü zammı ile birlikte dul ve yetim muhassasatı ve sair hakları aynen verilir. Ayrıca 5957 sayılı Denizaltıcı ve Dalgıçlara Verilecek Tazminat hakkındaki Kanunun 5 nci maddesi hükmü mucibince herbirlerinin maşa müstahak ailelerine ve maşa müstahak aileleri olmadığı takdirde kanuni mirasçılarına (7 500) lira ödenir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

**MALİYE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahısların şehit, dul ve yetimlerinin de şehit dul ve yetimi sayılmaları hakkında Kanun

MADDE 1. — 4 Nisan 1953 tarihinde Çanakkale Boğazi Naara Burnunda batmış olan Dumlupınar denizaltı gemisinde ölen askerî şahıslar şehit, dul ve yetimleri de şehit dul ve yetimi sayılırlar ve haklarında bu tarihten itibaren şehit dul ve yetimi hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

**BÜTÇE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

Dumlupınar denizaltı gemisinde ölenlerin şehit, dul ve yetimlerinin de şehit dul ve yetimi sayılmaları hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 4 Nisan 1953 tarihinde batmış olan Dumlupınar denizaltı gemisinde ölenler şehit, dul ve yetimleri de şehit dul ve yetimi sayılırlar ve haklarında bu tarihten itibaren şehit dul ve yetimi hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.